

Informatie en richtlijnen wettelijke schuldsanering

Spelregels voor een schone lei

Algemene informatie

U bent door de Rechtbank toegelaten tot de wettelijke schuldsanering (WSNP). De WSNP is een regeling die bedoeld is voor mensen met 'onoplosbare schulden'. Hiermee worden schuldensituaties bedoeld waarbij het niet mogelijk is gebleken om de schulden te voldoen en waarbij het niet is gelukt om afspraken te maken met de schuldeisers over afkoop en/of betalingsregelingen in een schuldhulpverleningstraject.

De WSNP biedt u alsnog de mogelijkheid tot een schuldevrije toekomst. Als de WSNP goed wordt doorlopen, dan wordt het traject namelijk afgesloten met een schone lei. De schone lei houdt in dat het restant van de openstaande schulden niet meer opeisbaar is.

Om een schone lei te krijgen is het nodig dat u zich aan alle regels en verplichtingen houdt die aan de regeling zijn verbonden. U krijgt een Wsnp-bewindvoerder toegewezen die u tijdens de duur van het Wsnp-traject begeleidt en controleert op het nakomen van de regels en verplichtingen. De bewindvoerder informeert de rechtbank hierover en uiteindelijk beslist de rechtbank of u de schone lei verdient. Deze beslissing wordt genomen aan het einde van de schuldsanering (doorgaans na drie jaren en in uitzonderlijke situaties na maximaal vijf jaren).

Rol van de bewindvoerder

Uw Wsnp-bewindvoerder heeft een onafhankelijke rol tussen u als schuldenaar, de rechtbank en uw schuldeisers. De Wsnp-bewindvoerder is dus niet uw hulpverlener. De Wsnp-bewindvoerder verwacht van u een actieve houding ten opzichte van het nakomen van de verplichtingen en controleert u hierop. U moet het uw bewindvoerder altijd laten weten als u iets van de WSNP of van de verplichtingen niet goed begrijpt. Vraag tijdig om uitleg als iets niet geheel duidelijk is.

Als u merkt dat u begeleiding nodig heeft bij het nakomen van uw verplichtingen, denk dan aan de mogelijkheid van budget beheer of beschermingsbewind.

De verplichtingen in de wettelijke schuldsanering

Er gelden vier belangrijke verplichtingen in de WSNP: de informatieverplichting, de sollicitatieverplichting, het vóórkomen van nieuwe schulden en de afdracht-verplichting.

De informatieverplichting

De informatieverplichting houdt in dat u, op uw eigen initiatief, alles wat van belang kan zijn voor het verloop van uw schuldsanering, moet meedelen aan de bewindvoerder. De informatieverplichting vraagt van u een actieve houding. U levert de benodigde gegevens gevraagd én ongevraagd aan. Als u een beschermingsbewindvoerder hebt zal deze u helpen met het nakomen van de informatieverplichting.

Er zijn gegevens die u elke maand bij uw Wsnp-bewindvoerder moet aanleveren (bijvoorbeeld loonstroken en bankafschriften, specificaties van reiskosten en kinderopvang), óf elk jaar (bijvoorbeeld zorgpolissen en huurspecificaties, aanslagen gemeente belastingen) óf op het moment dat er wijzigingen zijn (bijvoorbeeld aanslagen en beschikkingen van de Belastingdienst). Verder houdt u uw bewindvoerder op de hoogte over alles wat van invloed kan zijn op uw (financiële) situatie, zoals samenwonen, echtscheiding en alimentatieverplichtingen, het (mogelijk) verkrijgen van een erfenis, het afkopen van een klein pensioen, het ontvangen van (bijzondere) vergoedingen of giften, het ontstaan van een nieuwe betaalachterstand, enzovoort. Let op: als u samenwoont of als er iemand bij inwoont, kan van u worden verlangd dat er informatie wordt aangeleverd van uw partner of inwonende.

Het verzwijgen van relevante informatie, alsook het verzwijgen van inkomsten en/of vermogen (levensverzekering, buitenlandse bankrekening, etc.) kan een reden zijn om uw WSNP zonder schone lei te beëindigen.

Let op: uw postblokkade vervangt niet uw informatieverplichting!

De inspanningsverplichting / sollicitatieverplichting

De inspanningsverplichting houdt in dat u als schuldenaar uw best moet doen om zoveel mogelijk te sparen voor de schuldeisers (dus zo veel mogelijk inkomen te genereren). Als u niet fulltime werkt (36 uur per week of meer) én u bent geschikt om te werken, dan moet u solliciteren. Daarom wordt de inspanningsverplichting ook wel de sollicitatieverplichting genoemd.

U stuurt iedere maand de bewijzen van minimaal vier sollicitaties toe. U doet dit door uw sollicitatiebrieven en e-mails door te sturen, ontvangstbevestigingen van werkgevers, afwijzingen, uitnodigingen, enzovoort. Ook moet u de vacature

beschrijven of doorsturen. U moet er voor zorgen dat het aanleveren van de gegevens gestructureerd gebeurt, zo dat uw bewindvoerder goed kan controleren dat u daadwerkelijk hebt gesolliciteerd. U mag ook open sollicitaties doen, maar deze tellen niet mee met de minimale eis van vier sollicitatie-bewijzen per maand.

Let op: de controle op uw sollicitatieplicht is in de WSNP vaak strenger dan een eventuele sollicitatieplicht die is opgelegd vanuit een uitkeringsinstantie. Ook gelden er andere regels tegenover eventuele ontheffing van de sollicitatieplicht, bijvoorbeeld vanwege gezondheidsklachten of re-integratieactiviteiten. Als u vanuit de uitkeringsinstantie ontheven bent, geldt dit niet automatisch voor de WSNP. Alleen de rechter-commissaris kan beslissen om u in het kader van de WSNP te ontheffen van de sollicitatieverplichting. Dit gebeurt alléén als de rechter-commissaris vindt dat volledige arbeidsongeschiktheid voldoende bewezen is (met bijvoorbeeld een recent en onafhankelijk keuringsrapport en/of actuele medische gegevens en verklaringen). De aanvraag voor ontheffing gaat via uw bewindvoerder naar de rechtbank. Zo lang er nog geen beslissing is over een ontheffing, moet u blijven solliciteren. Als er onduidelijkheid is over de mate van uw arbeidsgeschiktheid kan de rechter-commissaris beslissen om u te laten keuren door een onafhankelijke keuringsarts die door de rechtbank daartoe is aangewezen.

Voorkomen van nieuwe schulden

Tijdens de WSNP mag u geen nieuwe bovenmatige schulden laten ontstaan, een nieuwe roodstand op uw rekening hebben en/of leningen afsluiten (ook niet bij vrienden of familie). U moet er dus goed op letten dat u geen onverantwoorde uitgaven doet en dat u probeert een buffer op te bouwen voor onvoorziene uitgaven. Als er toch nieuwe betalingsachterstanden ontstaan (bv een jaarafrekening energie), dan meldt u dit bij uw Wsnp-bewindvoerder (informatieplicht). Voor een nieuwe betalingsachterstand laat u altijd weten of u een betalingsregeling hebt getroffen.

De afdracht-verplichting

De bewindvoerder berekent voor u bij de start van de WSNP, en bij tussentijdse wijzigingen in uw situatie, een vrij te laten bedrag (vtlb) per maand. Van dit bedrag moet u elke maand rondkomen, zonder dat er betalingsachterstanden of nieuwe schulden ontstaan. Alles wat u aan inkomen méér ontvangt dan het vrij te laten bedrag, moet u afdragen ten behoeve van de schuldeisers. Dit deel van uw inkomen maakt u over naar een speciale rekening, de “boedelrekening”. De gegevens van de boedelrekening ontvangt u via uw Wsnp-bewindvoerder.

Ook extra inkomsten zoals belastingteruggaven of loterij opbrengsten moet u afstaan aan de boedelrekening. Kinderbijslag wordt vrijgelaten, evenals toeslagen (huur- en zorgtoeslag, kind gebonden budget en kinderopvangtoeslag). Daar is in de berekening van het vrij te laten bedrag al rekening is gehouden.

U, of uw beschermingsbewindvoerder, controleert zelf of uw inkomen hoger is dan het voor u geldende vrij te laten bedrag.

Overige regels

Naast de vier verplichtingen in de WSNP gelden er ook andere regels waar u zich aan moet houden. Deze regels zijn niet altijd voor iedereen van toepassing, maar zeker niet minder belangrijk!

Betalen aan schuldeisers

Tijdens de WSNP mag u niet meer afbetalen op schulden die voor uw toelating tot de Wsnp zijn ontstaan. Deze schulden vallen namelijk in de saneringsregeling. Ook schulden bij vrienden en familie mag u geen voorrang geven ten opzichte van de overige schuldeisers.

Vakantie/reizen naar het buitenland

Als u tijdens de WSNP een reis naar het buitenland wilt maken dan vraagt u vooraf toestemming, via uw Wsnp-bewindvoerder, aan de rechter-commissaris. Daarbij is het van belang dat u alle gegevens verstrekt die de Wsnp-bewindvoerder stelt nodig te hebben. Het belangrijkste is dat u kunt aantonen hoe u de reis en het verblijf betaalt en dat er geen nieuwe betalingsachterstanden ontstaan. Als u een bijstandsuitkering hebt vraagt u ook toestemming aan de gemeente.

Auto's / kentekens op naam

In de WSNP mag u over een auto beschikken als deze noodzakelijk is om het inkomen te verwerven. Als u met het openbaar vervoer of met de fiets naar uw werk kan, dan vervalt de noodzaak van een auto. Als u een auto heeft of wilt, dient u altijd te overleggen met uw Wsnp-bewindvoerder. Voor het hebben/behouden van een auto kan de bewindvoerder namens u toestemming aanvragen bij de rechtbank.

Als u een leaseauto van uw werkgever beschikbaar krijgt, dan zorgt u voor een “verklaring geen privégebruik auto”. Deze verklaring vraagt u op via de Belastingdienst. Met deze verklaring voorkomt u fiscale bijtelling op uw loon, zodat uw inkomen niet wordt verlaagd.

Verhuizing

Als u tijdens de WSNP wilt verhuizen naar een andere (huur-)woning hebt u vooraf toestemming nodig van de rechtbank. De toestemming vraagt u via uw Wsnp-bewindvoerder aan. Daarbij is het van belang dat u alle gegevens verstrekt die de Wsnp-bewindvoerder stelt nodig te hebben. Het belangrijkste is dat inzichtelijk kan worden gemaakt welke financiële gevolgen de verhuizing heeft (wijziging huurprijs, wijziging recht op huurtoeslag, etc.).

Belastingaangifte doen

Tijdens de WSNP moet u elk jaar belastingaangifte doen. U bent zelf verantwoordelijk voor het (tijdig) doen van aangifte en het juist invullen van uw aangifte. U dient zelf bezwaar aan te tekenen als u het niet eens bent met een belastingaanslag. Als u geen of te laat belastingaangifte doet, kan de belastingdienst uw inkomen schatten ("ambtshalve vaststellen"). Een schatting is vaak hoger dan uw werkelijke inkomen. Dit kan leiden tot terugvorderingen van inkomstenbelasting en van eventuele toeslagen. Bovendien kan de Belastingdienst u een boete opleggen. Dit levert u een nieuwe schuld op.

Recht op toeslagen

Naast het doen van belastingaangifte wordt van u verwacht dat u zelf zorgtoeslag, huurtoeslag, kind gebonden budget en/of kinderopvangtoeslag aanvraagt als u daar recht op hebt. Wijzigingen in uw gezinssituatie of inkomensituatie, maar ook een huurverhoging, kunnen gevolgen hebben voor de hoogte van een toeslag. U dient wijzigingen altijd direct door te geven aan Belastingdienst Toeslagen. Pas steeds tijdig het toetsingsinkomen voor de toeslagen aan: u krijgt anders te maken met terugvorderingen (nieuwe schulden!). U bent hier zelf verantwoordelijk voor.

Gemeentelijke belastingen en waterschapsbelasting

Tijdens de WSNP vraagt u altijd kwijtschelding aan voor de gemeentelijke en de waterschapsbelasting. Als de kwijtschelding (aantoonbaar) wordt afgewezen, dan kunt u de Wsnp-bewindvoerder vragen of de aanslagen vanaf de boedelrekening kunnen worden betaald. Dit kan echter alleen als u voldoende hebt gespaard op de boedelrekening in het jaar waar de aanslag betrekking op heeft.

Eigen woning

Als u een koopwoning bewoont, dient er onderzocht te worden of de woning moet worden verkocht. Dit gebeurt als uw woning overwaarde heeft (als de waarde hoger is dan de hoogte van uw hypotheek) of als uw maandelijkse lasten te hoog zijn. Een eventuele restschuld na verkoop van de woning, valt in uw WSNP. Toestemming voor het behoud van de woning moet u via uw Wsnp-bewindvoerder aanvragen. Uw hypotheekverstrekker moet hiermee akkoord gaan.

Overige bezittingen

U bent verplicht uw bewindvoerder te melden als u waardevolle bezittingen heeft. De Wsnp-bewindvoerder dient de gelegenheid te krijgen te beoordelen of bezittingen verkocht dienen te worden ten behoeve van de schuldeisers of dat u de bezittingen mag houden (eventueel met vergoeding van de waarde aan de boedelrekening). Met waardevolle bezittingen kunnen ook spaarproducten worden bedoeld, zoals een levensverzekering met mogelijkheid tot afkoop.

Sancties

Als u zich niet houdt aan de verplichtingen en regels in de wettelijke schuldsanering, heeft dat consequenties voor het verdere verloop en de duur van uw Wsnp-traject. Als het niet-nakomen van de regels (nog) niet als ernstig wordt aangemerkt, kunt u de kans krijgen uw tekortkomingen te herstellen (eventueel door middel van een verlenging van het traject). De rechtbank beslist of u deze kans krijgt, mede op basis van uw verantwoording over de redenen waarom de verplichtingen niet zijn nagekomen (bijzondere omstandigheden). Als het niet-nakomen van de regels wél als ernstig wordt aangemerkt (of u hebt al de kans gehad om uw tekortkomingen te herstellen), dan leidt dit tot (een tussentijdse) beëindiging van de WSNP zonder schone lei.

Ook als tijdens het Wsnp-traject blijkt dat u bij het verzoek om te worden toegelaten tot de WSNP welbewust bezittingen, schulden of andere omstandigheden heeft verzwegen, kan dat tot gevolg hebben dat de WSNP eerder wordt beëindigd (zonder schone lei).

Klachtenprocedure

Als uw Wsnp-bewindvoerder tijdens het traject iets doet waarvan u vindt dat hij/zij daarbij een fout heeft gemaakt dan heeft u de gelegenheid daarover een klacht in te dienen via onze klachtenprocedure. Deze procedure zorgt voor een snelle en professionele afhandeling door één van onze medewerkers.

Het verloop van een schuldsaneringstraject

Aanvang van de wettelijke schuldsanering

In de eerste periode van uw schuldsanering gebeurt er veel. U maakt tijdens een huisbezoek kennis met uw Wsnp-bewindvoerder en met de verplichtingen die in de WSNP gelden. Over het eerstvolgende inkomen na de uitspraakdatum moet u beginnen met afdragen aan de boedelrekening (sparen voor de schuldeisers). Ook de overige verplichtingen zijn direct na de uitspraakdatum van kracht.

Verder gebeurt er het volgende:

- **Schuldeisers.** Uw schuldeisers worden door de Wsnp-bewindvoerder geïnformeerd over de toepassing van de wettelijke schuldsanering. Zij krijgen het verzoek de hoogte van de vordering bij de Wsnp-bewindvoerder in te dienen. Als u zelf nog benaderd wordt door schuldeisers, verwijst u hen door naar uw Wsnp-bewindvoerder. Brieven en e-mailberichten over de schulden stuurt u door naar uw Wsnp bewindvoerder.
- **Registratie via rechtspraak.nl.** Op de algemene website van de rechtbanken in Nederland wordt geregistreerd dat u bent toegelaten tot de wettelijke schuldsanering. Door deze registratie kunnen ook eventueel nog onbekende schuldeisers zien dat de WSNP op u van toepassing is en bij welke bewindvoerder zij zich moeten melden.
- **Schulden.** U mag na de toelating tot de schuldsanering niet meer op schulden afbetalen die voor de uitspraakdatum zijn ontstaan. Maandelijkse afbetalingen en andere afspraken over aflossing komen per direct te vervallen, alsook eventuele beslagen op uw inkomen. U moet natuurlijk wel de lopende vaste lasten voldoen.
- **Boedelrekening.** Er wordt een boedelrekening op uw naam geopend. De boedelrekening is een rekening waarop tijdens de schuldsanering gespaard wordt voor uw schuldeisers. U maakt naar deze rekening per maand het deel van uw inkomen over dat hoger is dan het voor u geldende vrij te laten bedrag (afdracht-verplichting).
- **Eerste verslag.** Na het huisbezoek en met de eerste door u aangeleverde informatie wordt er door de bewindvoerder een eerste verslag opgemaakt aan de rechtbank. Ook wordt er berekend wat het voor u geldende vrij te laten bedrag (vtlb) is. U krijgt altijd een kopie van de verslagen en de vtlb-berekeningen.
- **Afrekening.** Bij het huisbezoek neemt uw bewindvoerder de meterstanden van water- en energie op. Dit wordt gedaan om de energieleverancier en de waterleverancier te kunnen verzoeken om een tussentijdse afrekening. Bij een tussentijdse afrekening valt een eventuele terugvordering in uw schuldsanering en een eventuele teruggave (voorstand) moet u naar de boedelrekening overmaken.
- **Postblokkade.** Op uw adres wordt door de rechtbank een postblokkade ingesteld. Dit betekent dat PostNL al uw post doorstuurt naar uw Wsnp-bewindvoerder. De postblokkade duurt ongeveer 13 maanden na aanvang van uw schuldsanering. De post uit uw postblokkade wordt door de bewindvoerder geopend om na te gaan of er zaken in staan die van belang zijn voor het verloop van de regeling. Hiermee wordt bijvoorbeeld gecontroleerd of u nog ten onrechte door schuldeisers wordt benaderd, maar ook of er meldingen zijn van nieuwe betaalachterstanden. Wij sturen de ontvangen post zoveel mogelijk digitaal aan u door. U kunt met uw Wsnp-bewindvoerder afspreken of u uw poststukken per e-mail (dagelijks) of per gewone post krijgt doorgestuurd (wekelijks).
- **Bankblokkade.** Sommige banken blokkeren de betaalrekeningen van mensen die tot de wettelijke schuldsanering zijn toegelaten. Dit is begrijpelijk als u een roodstand hebt op uw bankrekening(en). De blokkering blijft dan van toepassing. Als u geen roodstand hebt, en uw rekening wordt toch geblokkeerd, neem dan contact op met uw Wsnp-bewindvoerder. De bank wacht namelijk op toestemming van de bewindvoerder om de blokkering op te heffen. Het opheffen van een blokkering duurt vaak niet langer dan twee werkdagen.

Tijdens de wettelijke schuldsanering

Uitgangspunt in de schuldsanering is dat u zelf verantwoordelijkheid draagt voor het verloop van uw Wsnp-traject. Dit betekent dat u zelf initiatief moet nemen om uw verplichtingen na te komen en om contact met uw bewindvoerder te zoeken als u iets niet begrijpt, als u moeilijkheden ervaart met het nakomen van uw verplichtingen of als u benieuwd bent naar de stand van zaken.

- **Verplichtingen.** U dient vanaf de start van de WSNP de verplichtingen goed na te komen. U dient de verplichtingen te volgen zo lang de WSNP duurt.
- **Vervolgverslagen.** De Wsnp-bewindvoerder controleert hoe u de verplichtingen nakomt en rapporteert hierover in de verslagen aan de rechtbank. Na het eerste verslag (bij aanvang van uw Wsnp-traject) wordt er elk half jaar een vervolgverslag door uw bewindvoerder geschreven. U ontvangt hiervan de kopieën. Van u wordt verwacht dat u de verslagen goed leest en bij onduidelijkheden contact opneemt met uw bewindvoerder.
- **Verhoor.** De rechtbank volgt uw WSNP door de verslagen van uw Wsnp-bewindvoerder. Als in het verslag staat dat u zich niet aan de verplichtingen houdt, kunt u worden opgeroepen voor een verhoor op de rechtbank (ook wel een voortgangsgesprek genoemd). Tijdens een verhoor legt u verantwoording af over het niet nakomen van uw verplichtingen. Er kunnen tijdens het verhoor nadere afspraken worden gemaakt of sancties worden opgelegd (bijvoorbeeld verlenging of een voordracht voor beëindiging van het traject).

- Voordracht tussentijdse beëindiging. Als de situatie rondom het niet nakomen van uw verplichtingen ernstig is, dan kan de rechtbank beslissen dat uw schuldsanering tussentijds wordt beëindigd (zonder schone lei). Een dergelijke zitting wordt een “voordracht tussentijdse beëindiging” genoemd. De rechtbank beslist altijd ná de zitting, dus de oproep voor een voordracht tussentijdse beëindiging betekent niet direct dat uw schuldsaneringstraject stopt. Ook tijdens deze zitting geldt dat u verantwoording aflegt over het niet nakomen van uw verplichtingen.
- Verificatievergadering. Als er geen redenen zijn om u op te roepen voor een verhoor of voor een voordracht tussentijdse beëindiging, dan hoeft u gedurende het Wsnp-traject niet meer naar de rechtbank, ook niet voor de eindzitting of de verificatievergadering. Bij een verificatievergadering worden uw schulden formeel vastgesteld. Aan het einde van uw WSNP wordt het gespaarde bedrag verdeeld over alle schuldeisers van wie de vorderingen zijn geverifieerd. Soms is het nodig dat u hierbij aanwezig bent, maar dat gebeurt niet altijd. Ook kan het zijn dat de verificatievergadering achterwege wordt gelaten als verwacht wordt dat het gespaarde bedrag te laag is.

Einde van de schuldsanering

De WSNP duurt in beginsel drie jaar, tenzij de rechtbank tijdens de regeling heeft bepaald dat het traject moet worden verlengd. Bij een WSNP van drie jaar moet u gedurende 36 maanden uw verplichtingen nakomen. Het kan zijn dat uw WSNP na 36 maanden nog niet formeel is beëindigd omdat de eindzitting op een (iets) later moment is gepland. De rechtbank bepaalt na de eindzitting bij vonnis of u de schone lei krijgt.

- Eindzitting. Aan het einde van de wettelijke schuldsanering wordt er een eindzitting gepland. Bij de eindzitting wordt door de rechtbank bepaald of de schone lei wordt verleend. Het kan zijn dat u voor de eindzitting wordt opgeroepen, maar het kan ook zijn dat de zitting pro forma plaatsvindt. Pro forma wil zeggen dat zowel u als uw Wsnp-bewindvoerder niet aanwezig hoeven te zijn.
- Schuldeisers. Na de eindzitting informeert uw Wsnp-bewindvoerder alle schuldeisers over de uitkomst (schone lei/geen schone lei). Ook worden de schuldeisers geïnformeerd over de uitdeling vanaf de boedelrekening (als hiervoor voldoende is gespaard).
- Registratie via rechtspraak.nl. Op de algemene website van de rechtbanken in Nederland wordt geregistreerd dat en hoe uw wettelijke schuldsanering is beëindigd.
- Slotuitdeling. Alle schuldeisers ontvangen een uitdeling van het gespaarde bedrag op uw boedelrekening, voor zo ver er voldoende beschikbaar is. Zodra de boedelrekening leeg is, wordt het rekeningnummer opgeheven. U krijgt een kopie van de laatste afschrijvingen.

Na de wettelijke schuldsanering

De wettelijke schuldsanering kan op verschillende manieren eindigen; met een schone lei, zonder schone lei of met een omzetting naar faillissement, of op grond van het kunnen hervatten van de betalingen:

- Schone lei. Als de rechtbank u de schone lei heeft verleend, dan hoeft u uw schulden niet meer te betalen. Soms zijn er situaties denkbaar waarbij het wenselijk is dat sommige schuldeisers alsnog worden afbetaald, bijvoorbeeld als een schuldeiser een familielid is of als u (weer) gebruik wilt maken van een bepaalde dienst van de schuldeiser. Betaling is dan uw eigen keuze (u bent het niet meer verplicht).
- Geen schone lei. Is er geen schone lei verleend? Alle schulden worden dan weer opeisbaar. Schuldeisers mogen hun rente weer doorberekenen vanaf de aanvang van de wettelijke schuldsanering en ook (kostenverhogende) incasso-maatregelen zijn weer toegestaan. Als u het niet eens bent met de beslissing van de rechtbank kunt u (binnen het acht dagen na de uitspraak) hoger beroep aantekenen via een advocaat.
- Faillissement. In beginsel is een faillissement vergelijkbaar met een einde van de schuldsanering zonder schone lei. Uw dossier wordt echter eerst overgenomen door een curator.
- Hervatten betalingen. Hierbij kunt u tijdens de WSNP al uw schulden betalen en blijft de mogelijkheid open om binnen 10 jaar weer de WSNP aan te vragen.

Na een regulier einde van de schuldsanering kunt u zich tien jaar lang zich niet opnieuw aanmelden voor een wettelijk schuldsaneringstraject. Als u opnieuw in financiële moeilijkheden komt (of u u hebt geen schone lei gekregen) dan kunt u zich wel weer aanmelden bij een schuldhulpverlener. Het schuldhulpverleningstraject kent echter geen gedwongen karakter tegenover de schuldeisers, wat betekent dat uw problemen blijven bestaan als de schuldeisers niet akkoord gaan met een betalingsregeling.